

6.0111 יישום חוק יסודות התקציב התשמ"ה-1985 בצה"לכללי

1. הפקודה מתפרסמת עקב חקיקת חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן - החוק) ומכוח הפ"ע [2.0602](#) - "יועץ כספי לרמטכ"ל".
2. הפקודה נועדה להבטיח פעולות למניעת חריגות מתכנית ההתקשרות המאושרת ומשיאי כ"א תקציבי, כהגדרתם בסעיף 5 להלן, ולהבהיר את תחומי האחריות של הגורמים בצה"ל בתחום הניהול והבקרה התקציבית. כמו כן, מעוגנת בפקודה האחריות האישית של ממלאי תפקידים בצה"ל, בהתאם לקבע בחוק.
3. היועץ הכספי לרמטכ"ל מנחה ומאציל מסמכיותו למפקדי הגופים התקציביים, עד כמה שהדבר דרוש למימוש תכניות העבודה של צה"ל בהתייחס לנתחי תכנית ההתקשרות ושיאי כ"א תקציביים. אין האצלת סמכותו של היועץ הכספי לרמטכ"ל מפחיתה מסמכותו ומאחריותו, לפי פקודה זו.
4. הפקודה מפרטת הוראות יסוד בלבד. מפקדי הגופים התקציביים וראש אכ"א יקבעו בתחומי אחריותם נהלי עבודה פנימיים, שמטרתם קיום ההוראות המפורטות בפקודה זו, ויוודאו פרסום נאות של הנהלים האמורים ושינונם.

הגדרות

5. להלן מובאות הגדרות למונחים המשמשים בפקודה זו. כל מונח בפקודה זו יפורש על פי האמור להלן:
  - א. "היועץ הכספי לרמטכ"ל" - היועץ הכספי לרמטכ"ל, כמוגדר בהפ"ע [2.0602](#). היועץ הכספי לרמטכ"ל משמש בו בזמן גם ראש אגף התקציבים במשרד הביטחון.
  - ב. "גוף תקציבי" - זרוע, חיל או כל גוף שהועמדה לרשותו תכנית התקשרות לצורך ביצוע משימותיו. הגוף פועל בתחום התקציב על פי מכתב העמדת התקציב או מכתב אישור תקציבי אחר, שהתפרסם על ידי ראש את"ק או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו.
  - ג. "גוף דורש" - כל גורם צה"לי המוסמך על ידי גוף תקציבי להגיש דרישות או לבצע הוצאות בדמי מחזור והקפה או כל פעילות אחרת, שבעקבותיה נגרם חיוב תקציבי במסגרת תכנית ההתקשרות שהועמדה לרשותו.
  - ד. "גוף רוכש" - גוף במשרד הביטחון, שייעודו לבצע התקשרות עבור גופים דורשים בצה"ל על סמך דרישה או על סמך הוראה אחרת שהגיש הגוף הדורש.
  - ה. "מכתב העמדת תקציב" - מסמך המוצא על ידי ראש את"ק, או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו, אל הגוף התקציבי. מטרת המכתב להעמיד את תכנית ההתקשרות השנתית למימוש באחריותו של מפקד הגוף התקציבי כדי לאפשר לו לבצע את משימותיו. המסמך כולל את המסגרת התקציבית לביצוע ההתקשרויות וכן שיאי כ"א תקציביים, כמוגדר בסעיף 8 להלן.
  - ו. "מכתב אישור תקציבי" - מסמך המוצא על ידי ראש את"ק, או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו. מטרת המסמך לאשר לגוף תקציבי בקשות לשינויים בתכנית ההתקשרות שהועמדה לרשותו, או לפרט השינויים בתקציבו המתבצעים על פי אישור המטה הכללי או הנחייתו, או בתוקף סמכותו של ראש את"ק.
  - ז. "מכתב העמדת שיאי כ"א תקציביים" - מסמך המוצא על ידי ראש את"ק, או מי שהוסמך לכך על ידו, ומופנה לפעולה אל ראש אג"ת וראש אכ"א. מטרת המסמך לפרט שיאים תקציביים של כ"א המכוסים בתכנית ההתקשרות השנתית.
  - ח. "סעיף תקציבי" - רשומה בסיסית המייצגת נושא פעילות שהוגדר באופן מיוחד ואשר נקבעה לו מסגרת לתכנית התקשרות.
  - ט. "תכנית התקשרות מאושרת לרשות הגוף לשנת העבודה השוטפת" - תכנית התקשרות לשנת העבודה השוטפת העומדת לרשות הגוף התקציבי לביצוע משימותיו. התכנית מועברת לגופים התקציביים באמצעות מכתב העברת תקציב ואישורים תקציביים אחרים המוצאים על ידי ראש את"ק או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו. תכנית ההתקשרות מועמדת לרשות הגופים בכפוף להוראות התקציב, שהועברו על ידי היועץ הכספי לרמטכ"ל או שהוגדרו בפקודות הצבא.

- י. "חריגה מהתכנית" - חריגה מעבר לתכנית ההתקשרויות המאושרת שהועמדה לרשות הגוף. חריגה מתכנית יכולה להתייחס לתכנית ההתקשרות שנקבעה לגוף ברמות פירוט שונות (מרמת הסעיף התקציבי הבודד ועד לרמת סה"כ המסגרת של הגוף התקציבי) שלא הצביע הגוף על מקור לכיסויו וכן שיאי כ"א תקציביים, אלא אם כן אושר בדיעבד על ידי יועכ"ל.
- יא. "תכנית התקשרות לשנים הבאות" - היקף זכאותו של הגוף התקציבי להגיש דרישות על חשבון השנים הבאות. המימון והאספקה בגין הדרישות הנ"ל הנם במלואם בשנות התקציב הבאות.
- יב. "דרישה" - הוראה של גוף דורש המוגשת לגוף רוכש כדי שיבצע הזמנה לאספקת טובין או לאספקת שירותים.
- יג. "חיוב על סמך דרישה" - חיוב תקציב הגוף הדורש על סמך דרישה שהוא מגיש לגוף הרוכש במשהב"ט.
- יד. "חיוב לא על סמך דרישה" - חיוב תקציב הגוף התקציבי שלא על סמך הדרישה.
- טו. "הוצאות בדמי מחזור והקפה" - רכישות ישירות מספק המבוצעות על ידי היחידה בצה"ל אם מבחינת ההיקף הכספי של הקנייה ומבחינת הדחיפות אין אפשרות או כדאיות מנהלית לבצעה באמצעות הגופים הרוכשים במשהב"ט.
- טז. "שיא כ"א תקציבי" - המספר המירבי של כח אדם (המחושב בשנות אדם ממוצעות) שניתן להעסיק במשך שנת תקציב ואשר ניתן לו כיסוי תקציבי.
- יז. "חייל" - לרבות אזרח עובד צה"ל.

הפעלה

6. ראש את"ק יוציא מידי שנה "מכתב העמדת תקציב" ובאמצעותו יעמיד את תכנית ההתקשרות ושיאי כ"א תקציביים לרשות הגופים התקציביים בצה"ל. כן יוציא ראש את"ק במסגרת מכתבי העמדת התקציב, הוראות נוספות בתחום התקציב, בהתאם לפקודות הצבא, החלטות המטה הכללי ובהתחשב בהוראות משהב"ט והחלטותיו.
7. ראש את"ק רשאי לערוך שינויים בתכנית ההתקשרות במהלך השנה התקציבית במכתבי אישור תקציבי על פי בקשות הגוף התקציבי, על פי הוראות המטה הכללי או בתוקף סמכותו של ראש את"ק, ובכפוף לנהלים המחייבים בצה"ל לגבי אישור שינויים בתכנית העבודה.
8. במכתבי העמדת התקציב, שיתפרסמו מידי שנה בתחילת השנה התקציבית, תוגדר לכל גוף תקציבי מסגרת תכנית התקשרות, בחלוקה לסעיפי תקציב וסוגי מטבע. המסגרת שתועמד לרשות הגוף מיועדת לכיסוי הנושאים הבאים:-
- א. התקשרויות חדשות.
- ב. התקשרויות שאושרו בשנים קודמות ע"ח שנת הכספים הנוכחית משוערכות למחירי השנה התקציבית הקרובה.
- ג. התיקרויות על התחייבויות משנים קודמות.
- ד. התקשרויות לכיסוי חובות וגלישות מתכנית של שנת הכספים הקודמת, במידה וישנן כאלה, שטרם כוסו מסיבה כלשהי.
9. בנוסף, יינתנו במכתבי העמדת התקציב הוראות נוספות לתחום פעילותו של הגוף התקציבי וכן הוראות לנושאי שיאי כ"א תקציביים, תנאי שכר ותנאי שירות והוראות אחרות, לפי העניין.

עבירות משמעת

10. חייל אשר עשה ביועין אחת מאלה יואשם בעבירה של אי קיום הוראות המחייבות בצבא כהגדרתה בסעיף 133 לחוק השיפוט הצבאי התשט"ו 1955- (להלן - עבירת משמעת):-
- א. לא קיים הוראה מההוראות המפורטות בפקודה זו או הוראה אחרת בתחום התקציב של היועץ הכספי לרמטכ"ל.

בלמ"ס

6.0111

פקודות מסכ"ל, 15 דצמ'97

- ב. הגיש דרישה החורגת מהסכום שבו אפשר להתחייב לאותה מטרה על פי תכנית ההתקשרות המאושרת.
- ג. העסיק כ"א למטרה פלונית מעבר לשיא התקציבי שנקבע לאותה מטרה על ידי היועץ הכספי לרמטכ"ל.
- ד. התחייב בשם צה"ל, חתם בשם צה"ל או שהתיימר לייצג את צה"ל או את המדינה בהתקשרות מסוימת שלא בהתאם להרשאה על פי התקציב שהועמד לרשותו על ידי ראש את"ק או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו. סמכויות חיילי צה"ל בתחום מפורטות בהפ"ע [2.0714](#).
- ה. עבר על אחת ההוראות המפורטות במכתבי העמדת התקציב, או במכתבי העמדת שיאי כ"א תקציביים המפורסמים על ידי ראש את"ק, או בהוראות אחרות המוצאות בתחום התקציב על ידי היועץ הכספי לרמטכ"ל או ראש את"ק או על ידי מי שהוסמך לכך על ידו.
- ו. ביצע או אישר פעילות שבעיקבותיה נעברה עבירה על החוק על ידי גורם אחר.
11. נעברה עבירת משמעת כאמור בפקודה זו, אשם בה גם כל מי שבשעת ביצוע העבירה שימש כמפקד הגוף התקציבי אם לא הוכיח אחת מאלה:-
- א. העבירה נעברה שלא בידיעתו.
- ב. הוא נקט אמצעים סבירים להבטחת מניעת העבירה.

שיאי כ"א תקציביים

- 12.
- א. ראש אג"ת, מתוקף אחריותו לתקנון כ"א בצה"ל, יבטיח פרסום תקני כ"א לסוגיהם כך שתובטח אי חריגה משיאי כ"א התקציביים המוגדרים בחוק התקציב השנתי ובמכתבי העמדת שיאי כ"א תקציביים, שהועברו אליו על ידי ראש את"ק. בעת אישור תוספות תקינה, מעבר לשיאי כ"א האג"תיים המאושרים, יצביע על המקור לתוספת.
- ב. ראש אכ"א ומפקדי הגופים האכ"איים הכפופים לו (רח"ט הסגל או ראש מרכז תנ"צ, כל אחד בתחומו) אחראים להעסקת חיילים בשירות חובה, שירות קבע ושירות מילואים, וכן להעסקת אזרחים עובדי צה"ל.
- ג. מימוש אחריות זו פירושו הבטחת עמידה בשיאי כ"א תקציביים הנקבעים בחוק התקציב השנתי ועמידה בשיאים ובתקנים שנקבעו על ידי אג"ת.
- ד. מובהר שאחריותו של ראש אכ"א אינה גורעת מן האחריות של כל גורם אחר המעורב בהעסקת כוח אדם בצה"ל.
- ה. שיאי כ"א תקציביים בשירות חובה ייקבעו מידי שנה בהתחשב בגיוס חיילים לשירות חובה על פי חוק שירות הביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו 1986. בתחום הימ"ע על כל הגורמים מוטלת גם האחריות לפעול כמוגדר בפ"מ [1.0114](#).
13. נוסף לכל חובה אחרת על פי פקודה זו, חייל אשר בתוקף תפקידו מבצע פעילות שלא באמצעות התקשרות על ידי הוצאת דרישות, אלא בשיטת "לא על סמך דרישה" אחראי על פי פקודה זו:-
- א. לקיים בקרה שוטפת על ניצול תכנית התקשרות בסעיפים התקציביים שיוחדו לפעילות זו. לנתח את היקף התכנית שתידרש להמשך הפעילות, על בסיס ניצול התכנית ותחזית הפעילות הנוספת הצפויה להתבצע עד סוף השנה התקציבית.
- ב. אם תכנית ההתקשרות המאושרת שהועמדה לרשותו על ידי ראש את"ק אינה תואמת את תחזית התכנית שתידרש, על בסיס ניצול התכנית ותחזית המשך הפעילות, יפעל באמצעות הגורמים המוסמכים בגוף התקציבי, כלהלן:-
- (1) יפנו אל היועץ הכספי לרמטכ"ל להסדרת כיסוי תקציבי להוצאה הנדרשת. אם לא ניתנה תוספת תקציבית - יימנעו מהוצאה החורגת מתכנית ההתקשרות המאושרת.
- (2) יודיעו לגופים המתאימים במשהב"ט, ולאגף הכספים של משהב"ט על הפסקה של קבלת טובין או שירותים.

בלמ"ס

- (3) אם ההוצאות מתבצעות תוך כדי התקשרות ישירה בשיטת דמי מחזור והקפה, יודיעו מפקדי הגופים על כך גם לספק.
14. מפקד גוף תקציבי, או מי שהוסמך לכך על ידו, אשר יוזם פירסומה, תיקונה או שינויה של פקודה, הוראה או החלטה, הכרוכה בביצוע פעילות שלא תוכננה בתכנית העבודה המתוקצבת של הגוף התקציבי, יצרף להצעתו מכתב ובו תפורט אחת משתי האפשרויות האלה:-
- א. ביצוע הפקודה, ההוראה או ההחלטה אינו כרוך בהוצאה כספית או בהתחייבות כספית.
- ב. ביצוע הפקודה, ההוראה או ההחלטה כרוך בהוצאה כספית או בהתחייבות כספית. במקרה זה, יצביע הגוף היוזם את הפרסום, על מסגרת תכנית ההתקשרות התואמת שממנה תבוצע ההוצאה הנדונה.
15. אם הורה המפקד המוסמך לבצע פעולה כלשהי הכרוכה בהוצאה כספית או מתן התחייבות כספית יחולו ההוראות הבאות:-
- א. הגורם בגוף התקציבי האחראי מקצועית על ניהול התקציב (מח' תקציבים, ענף תקציבים, קצין תקציבים וכו') יוודא שההוצאה הכספית או ההתחייבות הכספית מתוקצבים בתכנית ההתקשרות המאושרת.
- ב. במקרה שההוראה או ההתחייבות אינם מתוקצבים, יודיע על כך למפקד המוסמך ויצביע על המסגרת התקציבית שממנה אפשר לבצע את ההוצאה הנדונה.
- ג. במידת הצורך יפנה באמצעות הגורמים המוסמכים בגוף התקציבי אל היועץ הכספי לרמטכ"ל לביצוע שינוי תקציבי והוצאת אישור תקציבי מתאים, על פי ההחלטה שתתקבל.
16. חייל שעבר עבירת משמעת כמפורט בפקודה זו לא יישא באחריות לעבירה אם הפעולה בוצעה על פי הוראה של המפקד המוסמך או בהסכמתו.